

KAKŠNI NAJ BODO UVODI IN RAZLAGE PRI MAŠI?

Liturgična navodila ne dovoljujejo celo vrsto »pridig« med mašo, ampak le kratka opozorila, razlage in uvode v posamezne obrede svete maše. Ti uvodi razodevajo posebno službo razlagalca, predvsem pa dejavnejše sodelovanje pri maši v duhu navodila, da naj »vsak opravlja vse tisto in samo tisto, kar mu gre po naravi stvari in po liturgičnih pravilih« (B 28). Besede, da je treba »opravljati po naravi stvari«, zgovorno podčrtajo zahtevo, da je treba zmeraj govoriti o določenem trenutku obhajanja in namenu obreda in ne kar tako vse vprek. Poznamo celo vrsto navodil, ki govorijo o službi razlagalca, ki ni nujno duhovnik ali diakon. V *Predhodnih navodilih v lekcionar* se zahteva, da naj bodo razlage in opozorila ali uvodi »**jasni, trezni, skrbno pripravljene, redno napisani in jih je mašnik prej odobril**« (PNL 57). Če se omejimo na bogoslužje svete maše, lahko ima razlagalec bogoslužja naslednje razlage oziroma uvode: Uvod v mašo, v besedno bogoslužje (v vsako berilo ali hkrati v vse odlomke), prošnje vernikov, razlago med prinašanjem darov, uvod v evharistično molitev, v očenaš, v pozdrav miru, zahvalo po obhajilu (pred 'prošnjo po obhajilu') in sklepno misel pred blagoslovom. To so našteje vse možnosti, **kar pa ne pomeni, da je treba pri eni maši izkoristiti vse te možnosti!**

1. Uvod v mašo

Naj izraža veselje, da smo se zbrali, zavest, da je Kristus navzoč, saj nas je On zbral po Svetem Duhu, da nas poveže v občestvo in prazničnost (praznik, liturgični čas, spomin svetnika ali drug namen). Uvod v mašo naj ne bo dvojnik besednemu bogoslužju, niti pridiga ali življenjepisa svetnika.

2. Uvod v obred kesanja

V liturgičnih navodilih (RMu 51) je rečeno, da je uvod v obred kesanja izključno duhovnikova naloga. S tem želi Cerkev preprečiti razvado nekaterih duhovnikov in razlagalcev, ki enačijo uvod v mašo z uvodom v kesanje in tako govorijo le o grehu, namesto, da bi govorili o zgoraj naštetih teoloških poudarkih.

3. Uvod v besedno bogoslužje

Uvod v besedno bogoslužje mora biti kratko opozorilo na najpomembnejše sporočilo posameznih odlomkov ali glavne misli vseh odlomkov, nikakor pa ne povzetek ali razlaga le-teh, kar je naloga homilije.

4. Prošnje vernikov

Pri sestavljanju prošenj vernikov moramo paziti, da je naslovljenec vedno isti. Povabilo in sklep pripada voditelju bogoslužja, ki predstavlja Kristusa, kar pomeni, da je naša molitev Kristusova molitev k Očetu. Povabilo se redno obrača na bogoslužni zbor: Bratje in sestre..., ali pa direktno na Boga: Gospod,... Tudi sklepna prošnja je naloga voditelja. V njej ne smemo ponavljati že izrečenih namenov in ne dodajati novih. Prošnje morajo biti preproste, kratke in jedrate, predvsem pa brez moraliziranja in izpraševanja vesti. Vedno naj vsebujejo: prošnjo za potrebe Cerkve, za vladajoče in za blagor vsega sveta, za trpeče v kateri koli stiski, za krajevno občestvo, (za pokojne), v primeru pa, da gre za obhajanje krsta, birmice, poroke,... pa tudi za novokrščence, birmance, novoporočence, ...

5. Razlaga med prinašanjem darov

Na oltar prinesemo najprej tiste darove, ki bodo postali Kristusovo telo in njegova kri (RMu 73), šele nato simbolične darove. Med prinašanjem darov je lahko darovajska pesem, lahko pa je tudi kratka stvarna razlaga. Vsekakor velja, da se na oltar postavijo le tisti darovi, ki so namenjeni za evharistijo, medtem ko so vsi ostali simbolični darovi postavljeni pred ali ob oltar ali na to pripravljeno mesto. Oltar ni skladišče vsega mogočega, ampak znamenje

Kristusa ki daruje, se daruje in se nam daje v duhovno hrano. Zato na njem ne sme biti nobenega dodatnega kruha ali vina, drugih simboličnih darov, knjig in podobno.

6. Uvod v evharistično molitev

Razlagalec ali duhovnik lahko uvede bogoslužni zbor v središče in vrhunec svetega opravila, to je v evharistično molitev. Cerkev nam daje na razpolago celo vrsto evharističnih molitev, od katerih so še posebej duhovno bogate prve štiri. Razlagalec ali celebrant lahko opozori na glavne poudarke določene evharistične molitve. Tako lahko ob prvi poudari ekleziološko razsežnost bogoslužja, v drugi kristološko, v tretji epikletično in v četrti zgodovino odrešenja. Če izbere evharistično molitev za spravo, lahko v prvi poudari spravo kot vrnitev k Očetu, v drugi pa spravo z Bogom kot pogoj za sožitje med nami.

7. Uvod v očenaš

Po navodilu rimskega misala je rečeno, da naj duhovnik povabi vernike k molitvi očenaša. Ker pa lahko bogoslužje razlaga tudi laik, lahko uvede k molitvi tudi razlagalec. Pri tem mora paziti, da ne bo očenaš prošnja kot so prošnje vernikov za različne potrebe, ampak neposredna priprava na obhajilo. Res je, da z Gospodovo molitvijo prosimo za vsakdanji kruh, vendar nam ta prošnja za vsakdanji kruh naznačuje evharistični kruh. Zato lahko v tem uvodu govorimo le o molitvi, ki nas pripravlja na vreden prejem svetega obhajila, ne pa, da uvajamo novo temo ali prošnjo za reveže v Čečeniji ter grozodejstva po svetu.

8. Uvod v pozdrav miru

Pozdrav miru izraža željo živeti in širiti Kristusov mir in sprejemati bližnjega v vsej njegovi različnosti. Gre za obred, ki nas pripravlja vredne na sprejem Kristusa v obhajilu. Zato ni dovoljeno, da govorimo o vsem mogočem, ampak le o tem, kar nas bo še tesneje povežalo in pripravilo na srečanje v obhajilu.

Obred pozdrava miru je bil vključen v bogoslužje na podlagi Kristusovega naročila: »Če torej prineseš svoj dar k oltarju in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj proti tebi, pusti tam pred oltarjem svoj dar, pojdi in se spravi z bratom...« (Mt 5,23-24). Zato duhovnik moli: »Gospod Jezus Kristus, svojim apostolom si rekel: Mir vam zapustim, svoj mir vam dam...« To pomeni, da je vir pravega miru Bog. Razumevanje z bližnjim pa je predpogoj za to milost in s tem predpogoj za srečanje s Kristusom v obhajilu. Ker gre za izrazito duhovno sporočilo, ni potrebno, da vsakemu sežemo v roko, ampak, kot pravijo navodila, le najbližjim (RMu 82).

9. Zahvala po obhajilu (pred 'prošnjo po obhajilu')

Ker je celotno mašno bogoslužje predvsem hvalna in zahvalna molitev, ni narobe, če je po obhajilu kratka tihota, med katero nekdo izreče besede zahvale za duhovno zedinjenje s Kristusom in s soobhajanci.

10. Sklepna misel pred blagoslovom.

Sklepna misel naj razodeva povezanost evharistije (mašne daritve) z življenjem, ki naj na temelju evharistije obrodi bogate sadove. Obhajanje evharistije je namreč zapoved, da življenje postane evharistija po evharistiji, to je nadaljevanje in odsev evharistične daritve.

Slavko Krajnc